

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย
Factors influencing the effectiveness of private vocational education
business management in Thailand

สุภาภรณ์ ศิวศิริ์ตนะ

Supaporn Sivageerattana

เบญจวรรณ ลีเจริญ

Benjawan Leecharoen

นนทวัฒน์ เสี่ยงโชคอยู่

Nontawat Siangchokyoo

มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต

Rattana Bundit University

E-mail: siva5465@hotmail.co.th

วันที่รับบทความ (Received) : 13 มกราคม 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 8 เมษายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 29 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศไทย ความสามารถในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความสำเร็จของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยด้านองค์การ สภาพแวดล้อม และนโยบายบริหาร และการปฏิบัติ ปัจจัยสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีคุณธรรมจริยธรรม และปัจจัยการสร้างแบรนด์ ประกอบด้วย ตำแหน่งของแบรนด์ บุคลิกภาพของแบรนด์ เอกลักษณ์ของแบรนด์ และการสื่อสารของแบรนด์ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารทั่วไป สารสนเทศที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา

อาชีวศึกษาเอกชน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การบริหารธุรกิจ, ธุรกิจการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

ABSTRACT

In the present day, private vocational education serves a crucial role in developing a workforce that meets the demands of Thailand's labor market. Effective management capabilities are therefore essential to the success of private vocational institutions. This academic article aims to investigate the factors influencing the effectiveness of private vocational education management in Thailand. The study identifies three key categories of influencing factors. 1) Institutional Management Factors: These include organizational dynamics, environmental conditions, and administrative policies and practices. 2) 21st-Century Leadership Competencies: These encompass results-based management, teamwork, transformational leadership, analytical and synthetic thinking, personnel capacity development, and ethical integrity. 3) Branding Factors: These are defined by brand positioning, brand personality, brand identity, and brand communication. These factors collectively contribute to the effectiveness of private vocational education management, which can be measured through six observable variables: employee job satisfaction, student learning outcomes, budget management, personnel management, academic administration, and general administration. The insights gained from this study are expected to strengthen private vocational institutions and drive the development of educational quality in alignment with international standards and the expectations of stakeholders across all sectors.

Keywords: effectiveness, business management, private vocational education business

1. บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาสังคมในกระแสโลกาภิวัตน์ มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงมุ่งหมายที่สำคัญคือการรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2565) ได้รวมตัวเป็นตลาดการค้าและเศรษฐกิจเดียวกัน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้กับประเทศทั้งในอาเซียนและนอกกลุ่ม มีการร่วมลงทุนอย่างเสรี ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษามีบทบาทสำคัญในการผลิตและพัฒนาากำลังคนระดับฝีมือ กึ่งฝีมือ และระดับเทคโนโลยีที่มี

คุณภาพตามความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้การจัดการศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับการทำงานในยุคดิจิทัล (นวรรตน์ รามสูตร, 2567)

การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษามีสถานศึกษาในสังกัด ได้แก่ สถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐบาลและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน การบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของภาครัฐ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา คุณภาพการบริหารสถานศึกษานำมาซึ่งการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพในสายอาชีพ นำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงในยุคแห่งการแข่งขันหลังการเข้าร่วมเป็นกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน (พรณิภา งามเลิศ, ประกฤติ พูลพัฒน์ และรุ่งนภา ตั้งจิตเจริญกุล, 2564) ประกอบกับผลการวิจัยของทรงยศ บัวเผื่อน (2565) ระบุว่าภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง มีความต้องการกำลังคนที่เข้าทำงาน ระหว่างปี พ.ศ. 2562 - 2566 มีจำนวน 475,793 อัตรา ในจำนวนดังกล่าวนี้เป็นความต้องการกำลังคนระดับอาชีวศึกษา 253,114 อัตรา ต้องการกำลังคนที่จบระดับปริญญาตรี 214,069 อัตรา ในระดับปริญญาโท - เอก รวมกัน 8,610 อัตรา ซึ่งกำลังคนระดับอาชีวศึกษาเป็นที่ต้องการอย่างมากโดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคตและอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, Eastern Economic Corridor Human Development Center: EEC, 2563)

ในสภาพปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทยยังมีปัญหาในหลายด้านที่มีความจำเป็นต้องมีการแก้ไขและพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเป็นการวัดความสามารถของผู้บริหารหรือทีมบริหารในการจัดการและควบคุมทรัพยากรต่าง ๆ ของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอน, นักเรียน, งบประมาณ, สิ่งอำนวยความสะดวก, และหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาความสามารถอย่างเต็มประสิทธิภาพ และสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ (สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา, 2565) ซึ่งสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา (2565) ระบุว่า สถานศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพในการบริหาร ซึ่งหมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา จะพบปัญหาด้านระบบบริหารและการจัดการ คือ การรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลางขาดเอกภาพและความต่อเนื่องในนโยบายด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ด้านคุณภาพของการจัดการศึกษายังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ไม่สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย การเรียนการสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลาง ด้านครูและบุคลากรยังขาดความรู้ ความสามารถทักษะในการจัดการเรียนการสอน ขาดจิตสำนึกและจิตวิญญาณของความเป็นครู ในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ขาดการฝึกอบรมเพิ่มเติม ในบางสาขาวิชาขาดแคลนครู และมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ขาดทักษะในการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ ประกอบกับครูจำนวนมากไม่มีวิชาชีพครู ไม่มีความพยายามติดตามความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และขาดความรับผิดชอบ ผู้บริหารมีความ

เข้าใจปรัชญาในการจัดการอาชีวศึกษาแตกต่างกัน ทำให้มีแนวคิดในการบริหารงานแตกต่างกัน ขาดหลักการบริหารอย่างเป็นระบบ สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่ทำให้การการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากลไม่เป็นไปตามคุณภาพและเป้าหมายที่วางไว้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญของประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทย มีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารทั่วไป อย่างไรก็ตาม ในภาวะการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลในปัจจุบัน การบริหารงานสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายหลากหลาย ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม การแข่งขันในด้านการพัฒนากำลังคน และความต้องการในตลาดแรงงานที่เปลี่ยนไป การศึกษาในปัจจุบันพบว่าปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ปัจจัยสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 และปัจจัยการสร้างแบรนด์ของธุรกิจสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของการบริหารงานสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมทุกด้านของการจัดการสถานศึกษา โดยเน้นการวางแผน การจัดองค์กร และการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องสามารถกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน วางโครงสร้างที่เอื้อต่อการพัฒนา และสร้างระบบประเมินผลที่โปร่งใส การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนสามารถบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม และยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีผลกระทบที่ยั่งยืนในระยะยาว (Sriputta, Agsornsua & Sirisuthi, 2023)

สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรสถานศึกษา โดยเฉพาะในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วในด้านเทคโนโลยีและสังคม การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-based Management) ช่วยให้ผู้บริหารเน้นการวัดผลที่เป็นรูปธรรมและส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงาน ขณะที่การทำงานเป็นทีม (Teamwork) สร้างความร่วมมือและบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ช่วยกระตุ้นให้บุคลากรมีวิสัยทัศน์และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง สิ่งเหล่านี้เป็นสมรรถนะที่ทำให้ผู้บริหารสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ (อมิตรา อุดม, วาโร เฟิงส์วีสดี และทรัพย์หิรัญ จันทักษ์, 2567)

การสร้างแบรนด์ของธุรกิจสถานศึกษา พบว่ามีบทบาทสำคัญในการสร้างความแตกต่างและสร้างความเชื่อมั่นในตลาดที่มีการแข่งขันสูง แบรนด์ที่ชัดเจนและแข็งแกร่งช่วยเพิ่มความน่าสนใจให้แก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง รวมถึงเสริมสร้างความภาคภูมิใจในองค์กร การสร้างแบรนด์ยังเชื่อมโยงกับการบริหารงานด้านการสื่อสารและการตลาดที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับและได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและภาคธุรกิจ (Yang and Sigdel, 2023; สุทธิลักษณ์ หวังสันติธรรม, 2567)

ช่องว่างการศึกษาสำคัญคือ แม้ว่าจะมีงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานสถานศึกษา แต่ยังมีข้อจำกัดในบริบทเฉพาะของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการปัจจัยทั้งสามในรูปแบบองค์รวม อีกทั้งยังขาดการวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยเหล่านี้และผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงาน การศึกษารั้ครั้งนี้สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ในด้านการจัดการสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน โดยการพัฒนารอบแนวคิดที่รวมการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 และการสร้างแบรนด์ เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญ การค้นพบนี้สามารถนำไปปรับใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และการเสริมสร้างขีดความสามารถของสถานศึกษาในอนาคต โดยพบว่าปัจจัยการสร้างแบรนด์จะเป็นตัวแปรต้นกลางความสัมพันธ์ของตัวแปรสาเหตุ ซึ่งได้แก่ปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษา และปัจจัยสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ซึ่งปัจจัยการสร้างแบรนด์จะมาช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษา และปัจจัยสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ได้ดียิ่งขึ้น

บทความวิชาการนี้ จึงมีจุดมุ่งเน้นที่จะเสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย โดยเน้นตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษา สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 การสร้างแบรนด์ และผลลัพธ์ที่วัดได้จากความพึงพอใจของบุคลากรและนักเรียน องค์ความรู้และผลลัพธ์ที่ได้จากการจากการทบทวนวรรณกรรมสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรสามารถนำปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาที่เป็นผลจากการวิจัยเป็นแนวทางการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปพัฒนาสมรรถนะการบริหารอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐานและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสามารถนำผลการศึกษา ไปเป็นแนวทางในการวางแผนเชิงนโยบายนำมาเป็นเกณฑ์ในการวัดคุณภาพการบริหารเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต เพื่อสอดคล้องกับนโยบายของประเทศที่จะมุ่งผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาสู่ระดับสากล นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมยังช่วยในการเสริมสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนของประเทศไทยให้มีมาตรฐานสูงขึ้นและช่วยยกระดับการแข่งขันของประเทศให้ทัดเทียมกับสากลได้มากขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเป็นปัจจัยที่ช่วยสร้างความยั่งยืนในระบบการศึกษาของประเทศต่าง ๆ โดยมีนักวิชาการและนักวิจัยทั้งในไทยและต่างประเทศที่ให้ความสนใจและพัฒนาแนวคิดในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญดังนี้

Hoy, & Miskel (2013) เสนอว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำในการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นที่การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Leadership) และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้นำต้องสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียน รวมถึงการใช้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ สอดคล้องกับ Fullan (2021) สนับสนุนว่า การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ (System Change) เป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยการบริหารต้องมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับแนวคิดของ Anderson, Rourke, Garrison, & Archer (2022) ที่ระบุว่าการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารสถานศึกษา เช่น ระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร (Management Information Systems) และการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจและการบริหารทรัพยากร

สำหรับแนวคิดประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในประเทศไทย สุชาติ ภัทรกุลวณิช (2564) และ ศศิธร วัฒนกิจ (2565) ชี้ว่า การบริหารงานแบบมีคุณธรรมจริยธรรม (Ethical Leadership) และการบริหารแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Management) มีบทบาทสำคัญในสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลสูง โดยการบริหารที่ดีต้องตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหาร และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน

ในเรื่องความหมายของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษานี้ ศิริวัฒน์ มหากิจไพบูลย์ (2564) กล่าวว่า ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของการจัดการในทุกมิติของสถานศึกษา ตั้งแต่การจัดการเรียนการสอน การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร ไปจนถึงการสร้างภาพพจน์ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้หลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ สอดคล้องกับดวงใจ แก้วประเสริฐ (2565) กล่าวว่า ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ผลลัพธ์ที่สถานศึกษาสามารถบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน เช่น การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของบุคลากรและผู้เรียน รวมถึงความสามารถในการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Robbins and Judge (2022) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการจัดการการศึกษา คือ การจัดระเบียบระหว่างวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้กับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยเน้นความสำคัญของการบรรลุเป้าหมาย ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผลกระทบโดยรวมต่อคุณภาพการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งให้เน้นถึงบทบาทของการบริหารที่มุ่งเน้นการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพในทุกมิติของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร การดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร การเน้นความร่วมมือระหว่างผู้บริหารและบุคลากรสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การทำงานอย่างประสานสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในทุกด้านของการบริหารสถานศึกษาความสามารถในการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในหน่วยงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1. ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3. การบริหารวิชาการ 4. การบริหารงานงบประมาณ 5. การบริหารงานบุคคล และ 6. การบริหารงานทั่วไป

1. ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมีผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพการทำงานและบรรยากาศภายในโรงเรียน เมื่อบุคลากรรู้สึกพึงพอใจและได้รับการสนับสนุนที่ดี จะช่วยเสริมสร้างความกระตือรือร้นในการทำงานและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Spector, 1997)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนถึงความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา หากการบริหารที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านการสอน การจัดการการเรียนรู้และการสนับสนุน จะช่วยให้นักเรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ดีได้ (Stein & Kim, 2009)

3. การบริหารวิชาการ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษา เอกชน การออกแบบและการจัดการหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้ทันสมัย จะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนได้ (Fullan, 2001)

4. การบริหารงานงบประมาณที่มีประสิทธิภาพช่วยให้สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม การจัดสรรงบประมาณให้กับกิจกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะทำให้การดำเนินงานมีความยั่งยืนและมีผลลัพธ์ที่ดี (Caldwell & Spinks, 2013)

5. การบริหารงานบุคคล การเลือกบุคลากรที่มีความสามารถ มีการพัฒนาความรู้และทักษะให้เหมาะสมกับบทบาทของตนเองในองค์กร การสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการพัฒนาความสามารถของบุคลากรส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโดยรวม (Robinson, 2009)

6. การบริหารงานทั่วไปที่ดีรวมถึงการวางแผน การสื่อสารภายในองค์กรและการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเสริมสร้างประสิทธิภาพและการทำงานที่มีความสอดคล้องกับ

เป้าหมายของสถานศึกษา การมีระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างความพึงพอใจในทุกภาคส่วน (Robinson, 2009)

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทยนั้นจำเป็นต้องมีการบูรณาการและประสานงานระหว่างแต่ละด้านให้ดี การสร้างความพึงพอใจของบุคลากรและนักเรียน การจัดการวิชาการที่มีคุณภาพ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดการงบประมาณและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และสร้างความยั่งยืนในองค์กรได้

3. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำพาสถานศึกษาไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา โดยปัจจัยการบริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์กร โดยแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยเหล่านี้สามารถแบ่งออกเป็นหลายด้าน ซึ่งได้รับการศึกษาและพัฒนาโดยนักวิชาการและนักวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษา หมายถึง องค์ประกอบหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในทุกมิติ ทั้งในด้านการจัดการทรัพยากร บุคลากร การกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าองค์ประกอบของปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ

1. ปัจจัยด้านองค์การ (Organizational Factors) หมายถึง การจัดโครงสร้างภายในของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น การจัดลำดับความสำคัญของงาน การกำหนดหน้าที่ของบุคลากร และการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและการประสานงานภายในองค์กร เช่น การกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรทุกระดับ ซึ่งช่วยเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารจัดการ (Mintzberg, 1979) รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล (Robbins & Coulter, 2020) นอกจากนี้ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ภายในสถานศึกษายังเป็นหัวใจสำคัญ เช่น การพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรทุกระดับ (Robbins & Judge, 2019)

2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (Environmental Factors) สภาพแวดล้อมของสถานศึกษารวมถึงสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชน สภาพแวดล้อมภายนอก เช่น นโยบายรัฐ การแข่งขันในตลาด และความคาดหวังของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมภายใน เช่น วัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศการทำงาน และการจัดการความขัดแย้ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ Bronfenbrenner (1979) ที่เน้นการพิจารณาระบบนิเวศการบริหารแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสถานศึกษามีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับระบบใหญ่ เช่น กฎระเบียบของรัฐ (Lawrence & Lorsch, 1967) ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาจึงต้องปรับตัวตามปัจจัยเหล่านี้

3. ปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ (Administrative Policies and Practices) นโยบายการบริหารที่ชัดเจนและเหมาะสมช่วยส่งเสริมให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับพันธกิจ การออกแบบนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับแนวคิดของ Drucker (1993) เน้นว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายระยะยาวและความโปร่งใสในนโยบายจะช่วยสร้างความไว้วางใจในองค์กร และแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความซับซ้อนของกระบวนการทำงาน เช่น การบริหารจัดการงบประมาณและบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Kaplan & Norton, 1996)

ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กันและส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาในภาพรวม โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษาเอกชนในประเทศไทยที่ต้องเผชิญกับความท้าทายในหลายมิติ การบริหารที่มีประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยการบูรณาการปัจจัยเหล่านี้เข้าด้วยกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน

4. แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21

สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ผู้บริหารต้องมีเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ความสำเร็จในการบริหารองค์กรในยุคปัจจุบันต้องอาศัยสมรรถนะที่หลากหลายและปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ โดยแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีคุณธรรมจริยธรรม

1. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results-Based Management) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และพัฒนากลยุทธ์ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่วัดผลได้ (Kaplan & Norton, 2004)

2. การทำงานเป็นทีม (Teamwork) การส่งเสริมความร่วมมือในทีมเป็นสมรรถนะสำคัญ โดยผู้บริหารต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของบุคลากร (Lencioni, 2016)

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ควรสามารถสร้างแรงบันดาลใจและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงในองค์กรเพื่อความก้าวหน้า (Bass & Riggio, 2006)

4. การคิดวิเคราะห์และการสังเคราะห์ (Analytical and Synthetic Thinking) ทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลและบูรณาการความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจอย่างรอบคอบถือเป็นสิ่งจำเป็นในยุคดิจิทัล (Heuer, 1999)

5. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (Personnel Development) การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ เช่น การฝึกอบรม การให้คำปรึกษา และการสร้างโอกาสการเรียนรู้ต่อเนื่อง ส่งผลต่อความสำเร็จระยะยาวขององค์กร (Garavan, Carbery, & Rock, 2021)

6. การมีคุณธรรมและจริยธรรม (Ethical Leadership) ผู้นำที่ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับองค์กรและชุมชน (Brown & Treviño, 2006)

สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นกรอบแนวคิดที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถเฉพาะทางและคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารที่พัฒนาสมรรถนะเหล่านี้อย่างเหมาะสมจะสามารถนำองค์กรให้เผชิญความท้าทายของโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบรนด์ (Branding)

การสร้างแบรนด์ (Branding) หมายถึง กระบวนการกำหนดและสร้างภาพลักษณ์ คุณค่า และเอกลักษณ์เฉพาะขององค์กร ผลิตภัณฑ์ หรือบริการ เพื่อสร้างการรับรู้และจดจำในกลุ่มเป้าหมาย (Kotler & Keller, 2016) โดยการสร้างแบรนด์ของธุรกิจการศึกษาเอกชน เป็นวางแผนเชิงกลยุทธ์และการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการสร้างเอกลักษณ์และคุณลักษณะเฉพาะบริบทของธุรกิจการศึกษาเอกชน โดยเน้นให้แบรนด์มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่จดจำในตลาด และตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย อันส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กร สร้างความแตกต่าง สร้างความไว้วางใจ และเสริมสร้างความภักดีต่อองค์กร องค์ประกอบของการสร้างแบรนด์ธุรกิจการศึกษาเอกชน ได้แก่ ตำแหน่งของแบรนด์ บุคลิกภาพของแบรนด์ เอกลักษณ์ของแบรนด์ และการสื่อสารของแบรนด์

1. ตำแหน่งของแบรนด์ (Brand Positioning) หมายถึง การกำหนดสถานะของแบรนด์ในใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยเปรียบเทียบกับคู่แข่ง (Aaker, 2010) เช่น ในการศึกษาการบริหารธุรกิจ การศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย การกำหนดตำแหน่งแบรนด์ที่เน้นคุณภาพการศึกษาและการเตรียมความพร้อมสำหรับตลาดแรงงานจะช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ช่วยสร้างการรับรู้ที่ชัดเจนในตลาด ทำให้องค์กรมีจุดเด่นและสามารถแข่งขันได้

2. บุคลิกภาพของแบรนด์ (Brand Personality) คุณลักษณะหรือภาพลักษณ์ที่แบรนด์สะท้อนออกมา เช่น ความทันสมัย ความน่าเชื่อถือ หรือความเป็นมิตร (Keller, 2013) ในธุรกิจการศึกษาอาชีวศึกษา การสร้างแบรนด์ที่มีบุคลิกภาพเป็นนวัตกรรมและความมุ่งมั่นสามารถดึงดูดนักเรียนและผู้ปกครองที่ต้องการคุณภาพการศึกษา สร้างความสัมพันธ์เชิงอารมณ์กับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การสร้างภาพลักษณ์ของความมุ่งมั่นในความเป็นเลิศด้านการศึกษา

3. เอกลักษณ์ของแบรนด์ (Brand Identity) องค์ประกอบทางกายภาพและเชิงสัญลักษณ์ที่แสดงตัวตนของแบรนด์ เช่น โลโก้ สี สัน หรือคำขวัญ (Kapferer, 2012) การมีเอกลักษณ์ของแบรนด์ที่ชัดเจน เช่น สโลแกนหรือโลโก้ที่สื่อถึงคุณค่าของการศึกษาที่มีคุณภาพ ช่วยสร้างการจดจำในกลุ่มเป้าหมาย ช่วยสร้างการจดจำ ทำให้สถานศึกษาเป็นที่จดจำและได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

4. การสื่อสารของแบรนด์ (Brand Communication) เป็นวิธีการและช่องทางที่ใช้ในการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับแบรนด์ไปยังกลุ่มเป้าหมาย เช่น โซเชียลมีเดีย สื่อสิ่งพิมพ์ และกิจกรรมส่งเสริมการตลาด (Schultz, Patti, & Kitchen, 2020) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพช่วยให้แบรนด์สามารถเข้าถึงผู้ปกครองและนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ช่วยเสริมความไว้วางใจและการเข้าถึงข้อมูล ทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจถึงคุณค่าของการศึกษาที่สถานศึกษามอบให้

การสร้างแบรนด์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารธุรกิจการศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน ในประเทศไทย เมื่อสถานศึกษามีแบรนด์ที่ชัดเจน มีบุคลิกภาพที่ตรงใจผู้เรียน และสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อความพึงพอใจและความไว้วางใจของผู้ปกครองและนักเรียน อันเป็นการสนับสนุนเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทย ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยนโยบายบริหารและการปฏิบัติ
2. ปัจจัยสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ได้แก่ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีคุณธรรมจริยธรรม
3. ปัจจัยการสร้างแบรนด์ ได้แก่ การสร้างแบรนด์ ประกอบด้วย ตำแหน่งของแบรนด์ บุคลิกภาพของแบรนด์ เอกลักษณ์ของแบรนด์ และการสื่อสารของแบรนด์

6. ประสิทธิภาพการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทย

ประสิทธิภาพการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทย หมายถึง ความสามารถของสถานศึกษาเอกชนในการดำเนินการจัดการศึกษาและบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อันรวมถึงการตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และสังคม โดยเน้นความสำเร็จในเชิงคุณภาพและปริมาณ ทั้งนี้ ความสำเร็จดังกล่าวสามารถวัดได้จากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ ของการบริหารจัดการ (Hoy & Miskel, 2013) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทย พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญของประสิทธิภาพการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทย มี 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารทั่วไป

1. ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร (Employee Job Satisfaction) เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของความสำเร็จในการบริหาร เพราะบุคลากรที่พึงพอใจมีแนวโน้มที่จะมีประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น ลดอัตราการลาออก และเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในองค์กร (Robbins & Judge, 2022)

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Student Learning Outcomes) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสะท้อนถึงคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร และการบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ (Anderson, Krathwohl, & Airasian, 2022)

3. การบริหารงานงบประมาณ (Budget Management) การจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่าและตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วน การบริหารงบประมาณที่ดีควรโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ (Fullan, 2021)

4. การบริหารงานบุคคล (Personnel Management) การบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพช่วยเสริมสร้างความสามารถของบุคลากร โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพ การสร้างแรงจูงใจ และการรักษาความสมดุลระหว่างชีวิตและงานของบุคลากร (Hoy & Miskel, 2013)

5. การบริหารงานวิชาการ (Academic Administration) การบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับการจัดการหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาวิชาการที่เหมาะสมช่วยให้สถานศึกษาเอกชนสามารถแข่งขันในตลาดการศึกษาได้ (สุชาติ ภัทรกุลวณิช, 2564)

6. การบริหารทั่วไป (General Administration) การบริหารทั่วไปเป็นงานสนับสนุนที่สำคัญ เช่น การจัดการด้านเทคโนโลยี การดูแลสถานที่ และการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน การบริหารที่มีประสิทธิภาพในด้านนี้ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา (ศศิธร วัฒนกิจ, 2565)

องค์ประกอบทั้ง 6 ด้านมีความเชื่อมโยงกันในการสนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชนสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยความพึงพอใจของบุคลากรส่งผลต่อการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การจัดการงบประมาณและบุคลากรที่ดีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในด้านวิชาการและงานทั่วไป ขณะที่การบริหารทั่วไปและวิชาการช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและยกระดับมาตรฐานของสถานศึกษาในสายตาของผู้ปกครองและนักเรียน

7. บทสรุป

จากการศึกษา พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทยประกอบด้วย

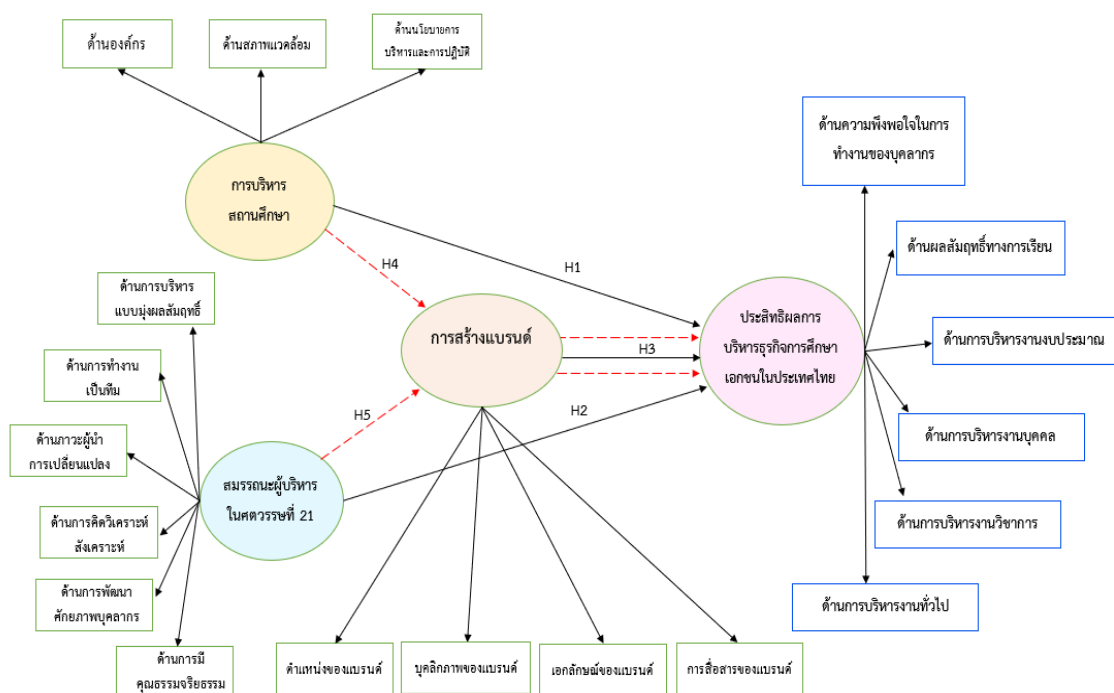
1) ปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และปัจจัยนโยบายบริหารและการปฏิบัติ

2) ปัจจัยสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีคุณธรรมจริยธรรม

3) ปัจจัยการสร้างแบรนด์ เป็นตัวแปรคั่นกลาง (Mediator Variable ประกอบด้วย ตำแหน่งของแบรนด์ บุคลิกภาพของแบรนด์ เอกลักษณ์ของแบรนด์ และการสื่อสารของแบรนด์

ประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทย สามารถวัดได้ จากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร คือ ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ และการบริหารทั่วไป

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้เขียนสามารถสรุปเป็นโมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทย โดยมีปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มและพัฒนาประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: โมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารธุรกิจการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทย

ที่มา: จากการทบทวนวรรณกรรม

จากภาพที่ 1 สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษาและสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 มีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการบริหารธุรกิจการศึกษา การสร้างแบรนด์ทำหน้าที่เป็นตัวแปรต้นกลางที่เพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารและประสิทธิภาพ การสร้างแบรนด์ที่มีตำแหน่งชัดเจนและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยเพิ่มความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบริหารสถานศึกษาอย่างมีระบบและประสิทธิภาพมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การมีโครงสร้างองค์การที่เหมาะสมช่วยให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้และวัฒนธรรมองค์การที่เปิดกว้างมีบทบาทสำคัญในการสร้างความผูกพันในทีมงาน นโยบายการบริหารที่ชัดเจนและยืดหยุ่นช่วยให้สถาบันสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สมรรถนะของผู้บริหารเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการนำสถาบันไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารที่มีทักษะในการทำงานร่วมกับทีม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และนวัตกรรมสามารถสร้างความมั่นใจให้แก่บุคลากรและนักเรียน การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างแบรนด์มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ปกครองและนักเรียน การสร้างตำแหน่งที่ชัดเจน บุคลิกภาพที่สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของสถาบัน และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพช่วยให้แบรนด์เป็นที่จดจำในตลาด การบริหารธุรกิจการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสะท้อนให้เห็นในความพึงพอใจของบุคลากร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ และความสามารถในการปรับตัวของสถาบัน

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่ค้นพบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการบริหารธุรกิจการศึกษาเอกชนในประเทศไทยให้มีความยั่งยืนและสามารถแข่งขันได้ในบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. พัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เป็นระบบและยืดหยุ่น ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดการที่ครอบคลุมทุกมิติขององค์กร โดยเฉพาะปัจจัยด้านองค์การ สภาพแวดล้อม และนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ รวมถึงการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา และสร้างกลไกในการประเมินและปรับปรุงแผนดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง
2. ยกระดับสมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ด้วยการส่งเสริมการอบรมและพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีม การคิดเชิงวิเคราะห์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการมีคุณธรรม โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลในการเสริมสร้างสมรรถนะ เพื่อให้การบริหารตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว
3. ให้ความสำคัญกับกลยุทธ์การสร้างแบรนด์ สถานศึกษาควรลงทุนในการสร้างแบรนด์ที่มีเอกลักษณ์ โดยกำหนดตำแหน่งของแบรนด์ (Brand Positioning) บุคลิกภาพของแบรนด์ (Brand Personality) เอกลักษณ์ของแบรนด์ (Brand Identity) และการสื่อสารของแบรนด์ (Brand

Communication) ให้ชัดเจน รวมถึงการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมภาพลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดผู้เรียน รวมถึงความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงแนวทางบริหารงาน เช่น การส่งเสริมความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานวิชาการ และการบริหารงานทั่วไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2565). กระทรวงการต่างประเทศหารือความคืบหน้าและแนวทางส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) ในการประชุมหารือทางไกลกับสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2567 จาก <https://www.mfa.go.th/th/content/eeconsultative/meeting010264>.
- ดวงใจ แก้วประเสริฐ. (2565). ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในยุคการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา. วารสารบริหารการศึกษา, 12(2): 45 - 58.
- นวรรตน์ รามสูต. (2567). ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีด้านการศึกษาของอาเซียน ครั้งที่ 13. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2567 จาก <https://shorturl.asia/vXYUS>.
- พรณิภา งามเลิศ, ประกฤติ พูลพัฒน์, และรุ่งนภา ตั้งจิตเจริญกุล. (2564). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร. วารสารมจร อุบลปริทรรศน์, 6(2): 543 - 558.
- โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC.). (2563). ประมาณการความต้องการบุคลากรในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกปี 2562 - 2566. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2568 จาก <https://www.eeco.or.th/th/eec-model>.
- ศิริวัฒน์ มหากิจไพบูลย์. (2564). การพัฒนาระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อความยั่งยืน. วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา, 10(3): 72 - 89.
- ศศิธร วัฒนกิจ. (2565). การบริหารธุรกิจการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ภัทรกุลวณิช. (2564). การบริหารการศึกษายุคใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุทธิลักษณ์ หวังสันติธรรม. (2567). กลยุทธ์การสร้างแบรนด์: สรรค์สร้าง สื่อสาร ส่งเสริมแบรนด์ให้เติบโต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา. (2565). **สภาพปัญหา ข้อเสนอแนะของสถานศึกษาในการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2565**. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2567 จาก <https://bme.vec.go.th/Portals/30/PDF%20Documents/policy%20report%202565.pdf>.

อมิตรา อุดม, วาโร เฟิงส์วีสต์ และทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์. (2567). **การวิเคราะห์องค์ประกอบ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21**. วารสาร มจร.ทริภูมัยปริทรรศน์, 8(3): 131 - 143.

Aaker, D. A. (2010). **Brand relevance: Making competitors irrelevant**. San Francisco: John Wiley & Sons Inc.

Anderson, J., Rourke, L., Garrison, D. R., & Archer, W. (2022). **The impact of digital technologies on educational management: A case study of digital transformation in schools**. Educational Administration Quarterly, 58(2): 123-145.

Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., & Airasian, P. W. (2022). **A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives**. Longman.

Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). **Transformational leadership** (2nd ed.). New York: Psychology Press.

Bronfenbrenner, U. (1979). **The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design**. Massachusetts: Harvard University Press.

Brown, M. E., & Treviño, L. K. (2006). **Ethical leadership: A review and future directions**. The Leadership Quarterly, 17(6): 595 - 616.

Caldwell, B. J., & Spinks, J. M. (2013). **The self-managing school**. Oxfordshire : Routledge.

Drucker, P. F. (1993). **Management: Tasks, Responsibilities, Practices**. New York: Harper Business.

Fullan, M. (2021). **The new meaning of educational change** (5th ed.). New York: Teachers College Press.

Garavan, T. N., Carbery, R., & Rock, A. (2021). **Strategic human resource development: A journey in progress**. Oxfordshire: Routledge.

Heuer, R. J. (1999). **Psychology of intelligence analysis**. Center for the Study of Intelligence.

Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2013). **Educational administration: Theory, research, and practice** (9th ed.). New York: McGraw-Hill Education.

- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2022). **Organizational behavior** (19th ed.). London: Pearson.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2020). **Management** (15th ed.). London: Pearson.
- Robinson, V. (2009). **The impact of leadership on student outcomes: Making sense of the evidence**. Australian Council for Educational Research.
- Kapferer, J. N. (2012). **The new strategic brand management: Advanced insights and strategic thinking** (5th ed.). London: Kogan Page.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). **The Balanced Scorecard: Translating Strategy into Action**. Massachusetts: Harvard Business Review Press.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2004). **Strategy maps: Converting intangible assets into tangible outcomes**. Massachusetts: Harvard Business School Press.
- Keller, K. L. (2013). **Strategic brand management: Building, measuring, and managing brand Equity** (4th ed.). London: Pearson.
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). **Marketing management** (15th ed.). London: Pearson
- Lawrence, P. R., & Lorsch, J. W. (1967). **Organization and Environment: Managing Differentiation and Integration**. Massachusetts: Harvard University Press.
- Lencioni, P. (2016). **The ideal team player: How to recognize and cultivate the three essential virtues**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Mintzberg, H. (1979). **The Structuring of Organizations**. New Jersey: Prentice Hall.
- Schultz, D. E., Patti, C. H., & Kitchen, P. J. (2020). **The evolution of integrated marketing communications: The customer-driven marketplace**. Oxfordshire: Routledge.
- Spector, P. E. (1997). **Job satisfaction: Application, assessment, cause, and consequences**. California: Sage.
- Stein, M. K., & Kim, G. (2009). Leadership content knowledge. **Educational Administration Quarterly**, Year 45 No.2. April - June 2009 : 219 - 258.
- Sriputta, P., Agsonsua, P., & Sirisuthi, C. (2023). **The development of an effective private school management model in the northeastern region of Thailand**. *International Journal of Higher Education*, 12(5): 13 - 20.
- Yang, C., and Sigdel, B. (2023). **The impact of higher education service on institutional brand in Thailand: The mediating role of Chinese students' satisfaction**. *The EUrASEANs: Journal on Global Socio-economic Dynamics*, 6(43): 417 - 429.